

Ha manapság szóba kerül a Szegedért Alapítvány, azonnal fölmerül dr. Bódi György neve is. Ha viszont valaki mondjuk húsz évvel ezelőtt Csongrád megye kiszes mozgalmával foglalkozott, szintúgy Bódi György nevét hallotta legtöbbször. Szó sincs névrokonságról – ugyanaz az ember dolgozott akkor a KISZ Csongrád megyei bizottságának első titkáraként, aki ma a Szegedért Alapítvány titkára. Vagyis Bódi György – ha nem is a politika porondján – most is részese a közéletnek. S éppen ezért nehezebb dolga van a zsurnalisztának is, amikor arra vállalkozik, hogy az elmúlt évtizedek prominens személyiségeit bemutató portrészorozatban a volt KISZ-vezetőt szeretné megszólaltatni. De vajon mit gondol minderről maga az alapítvány székhelyére, a Szent László utcába. S nagy meglepetésemre, e válaszra nem kellett sokat várom.

– Amikor ismerőseim megtudták, hogy milyen témában kértek tőlem interjút, sokan megpróbáltak lebeszélni – fogad Bódi úr. – Mondván, érdemes-e megszólalni most egy olyan embernek, aki több mint tíz éven át Csongrád megye KISZ-mozgalmának vezetője volt, s most már mint a nonprofit szervezetek egyik országosan ismert szakembere? Erre azt válaszoltam, hogy politikai múltamban nincs semmi olyan, amit ma nem vállalnék, s azt hiszem, azt sem kell szégyellni, hogy egy egészen más területen váltam szakemberré. Tudom, sokan tesznek ilyen megjegyzéseket, na, ez is jól átmentette magát. Válaszom: én az új munkám mind kifogástalanabb elvégzése érdekében új szakmát sajátítottam el, s 1991-ben sakközgazdasági szakdolgozatomat a nonprofit szektorról írtam. Vagyis az aggódó lebeszélések ellenére azt mondom, vállalom ezt a beszélgetést – kínált helyet dr. Bódi György.

● **Ha jól értettem, akkor azonnal bele is vághatunk a közepébe. Kezdjük hát azzal, hogy Ön nem csupán megyei első titkára volt az egykori KISZ-nek, hanem csúcstartónak is tekinthető, hiszen közel 11 évig töltötte be ezt a pozíciót, s ilyenre nem volt példa az egész országban.**

– Pontos a megfogalmazás. 1974. szeptemberétől 1985. márciusáig vezettem a KISZ Csongrád megyei bizottságát.

● **S ha jól tudom, nem csak a pozíció hossza emlígetésére, hanem az ahhoz vezető rendkívül rövid ideig tartó út is.**

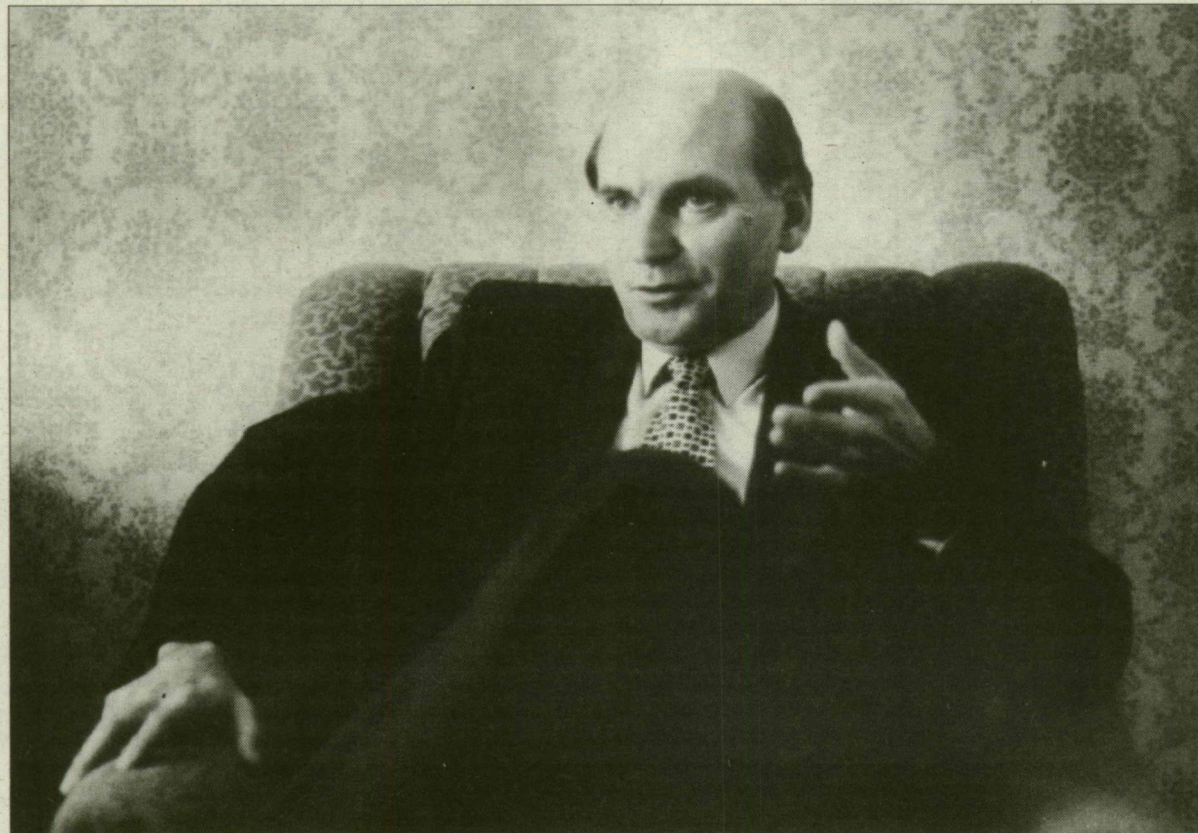
– Valóban így van, hiszen 1969-ben kerültem a KISZ makói bizottságához mint gazdasági ügyintéző, majd hamarosan politikai munkatárs lettem, később titkár. Ezt követően választottak meg megyei titkárként, s összesen öt éves ifjúsági mozgalmi háttér elég volt ahhoz, hogy megyei első titkár legyek.

● **Minek, vagy inkább kiknek köszönheti ezt? Hiszen ilyen látványos karrier azért nem volt ál-**

● Az alapítványi titkár már nem vágyik politikára

Ifjúkommunista karrier

- Made in Hungary

Dr. Bódi György: – Mások talán hitelesebben politizálnak... (Fotó: Gyenes Kálmán)

talános a 70-es évek szocializmusában sem.

– Ha arra gondol, ki állt mögöttem, csak így válaszolhatok: senki. Inkább a véletlenek összecsátásának tekintem, hogy ezt az utat járhattam be. Legfeljebb két dologban tűnhettem ki kortársaim közül a KISZ-apparátusban. Nagy számmal, lendülettel, no meg azzal, hogy nem voltak rossz apparátusi beidézéseim. S akkoriban a KISZ éppen azon munkálkodott, miként lehetne megújítani a mozgalmat. Tehát egy olyan habitusú ember, mint én voltam, jól illett ebbe a képbe.

● **Huszonöt éves, és a politikai hierarchiában máris ott lehet a legfontosabbak között. Mondja, lehetett készülni ilyen beosztásra?**

– Én 1949-ben születtem Makón. Rendkívül szegény családban. Apám is, anyám is napszámos, segédmunkás volt, s gyakorlatilag 20 éves koromig egy szoba-konyhás lakásban éltünk. Volt időszak, amikor azért mentem el hűsvétkor locsolkodni, hogy legyen pénzünk cipőre. De hát ez az ötvenes éveknek korántsem volt egyedi sors. Szüleimtől közben azt hallottam, hogy tanulj fiam, mert a népi demokráciában – igen, így mondták pontosan – a szegény ember fiából is lehet valaki. S nekem aztán szerencsém volt, mert kiváló tanároktól tanulhattam, kiváló eredménnyel végeztem az iskolámat is, és természetes életformának tekintetem, hogy minden közösségi munkába bekapcsolódom.

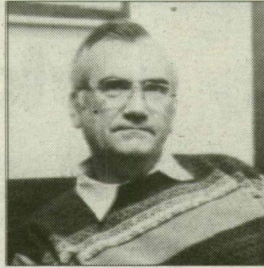
Úttörő- és KISZ-mozgalom, irodalmi színpad, atlétika kísérte az életemet, s azt is természetesnek tartottam, hogy a KISZ-ben vezetőként dolgozzam. Az érettségi után – éppen említett anyagi körülményeim miatt – szóba sem kerülhetett, hogy továbbtanuljak. Dolgoztam hát a KSH-nál, majd a Magyar Nemzeti Bank makói fiókjánál, s ott ért az apparátusi felkérés.

● **A kezdeti lépésekről már beszélt. Emlékezzünk most talán arra a megyei első titkára, aki**

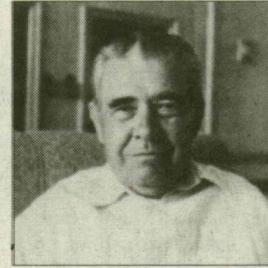
Milyen embernek ismerte?

Novákné Halász Anna (a Szegedi Konzervgyár marketingigazgatója, egykor a KISZ Szeged városi bizottságának első titkára): Bódi Gyurit nagyon célutadatos, okos, jó előadókészítéssel vezetőnek ismertem meg, s jómagam is sokat tanultam módszereiből. Főként önműködő biztosságot, vevő volt minden jó kezdeményezésre. A közösen elhatározott dolgokat keményen végre is hajtatta, s az ifjúsági mozgalom olyan reformer képviselője volt, aki meggyőzően vállalta az összeütközést a pártbizottság vezetőivel is.

Lénárt Béla (az Expressz Rt. szegedi irodavezetője): Jó néhány esztendőn át dolgoztam együtt az apparátusban, majd KISZ-vállalat vezetőjeként is Bódi Gyurival. Megítélésem szerint olyan ember volt, aki önértékelését nem adta, sokat olvasott. Intelligenciája, jó értelemben vett karrierizmusa hozzásegített ahhoz, hogy továbbra is a város érdekében dolgozzon. Emberi tartását azért jellemzi, hogy konfliktushelyzetekben nem mindig állt ki azok mellett, akik joggal számíthattak volna a támogatására.

Gyárfás Mihály (nyugdíjas, korábban a megyei pártbizottság titkára volt): Bódi Gyurit nagyon rendes embernek ismertem meg, aki lelkiismeretes, felelősségteljes munkát végzett. Kerülte a szélsőségeket, életkorát meghaladó komolysággal oldott meg minden rábízott feladatot. Olyan kezdeményezések részese volt, mint például a szegedi járásban élő idősök helyzetének fölmentése, a velük való gondoskodás szorgalmazása, amely azt mutatta, hogy minden korosztály problémáira érzékenyen reagált.

oly gyorsan helyet kap a hatalomban. Nem szedükt meg a sikertől?

– Nem. Egyrészt azért sem, mert egy ideig magam sem fogtam föl, milyen magas pozíciót is kaptam. Aztán amikor már átláttam annak lényegét, még mindig egy vídékkel bekerült, diploma nélküli, ismeretlen ember voltam, aki még négy évig Makóról buszozott be új munkahelyére. S utazás közben nagyon is pontos képet kaptam az emberek napi gondjairól. Aztán ott állt mellettem a feleségem, aki egyben a legnagyobb ellenzőm is volt, s pontosan rajzolta fel a realitásokat. Vagyis vigyáztam rá, hogy ne szaladhasson el az a bizonyos ló.

● **A mozgalmi apparátus azért mégiscsak olyan szerele volt a szocializmusnak, amit igencsak furcsa szemmel figyelték a közemberek. Mít értett ebből politikai vezetőként?**

– Akkoriban Magyarországon egy általános felle-

dülést élt át mindenki. Úgy tűnt, működik a rendszer, az életszínvonal megfelelő volt, s ez a bizakodó hangulat hatotta át az apparátusi munkát is. A KISZ-ben számos olyan kezdeményezés zajlott, amire ma is szívesen emlékezem. Gondoljunk csak az építőmunkákra, a Szegeden és Makón zajló belvízvédelmi munkákra, vagy arra, hogyan fejlődött fel a mártélyi képzőművész tábor, s milyen lendülettel épült a KISZ-iskola.

● **De mekkora lendület maradt ebből a 80-as évekre? S mennyire vette észre az ifjúsági mozgalom vezetője, hogy a tagság elfordult magától a mozgalomtól, nemegyszer gúnyos kritikával illette a vadászgatni járó KISZ KB-s vezetőket?**

– Ez bizony napi valóság volt. Amíg a hetvenes években a párt – amely ne feledjük, hogy a KISZ felelősséget viselt a párt – még jó szívvel nézte az újító törekvéseket, addig '80 után már a

gyanakodás volt a jellemző. Megjelentek az alternatív ifjúsági mozgalmak, s az MSZMP azt már végképp nem nézte jó szemmel, hogy saját ifjúsági szervezetében is ezek a kritikus hangok fel erősödjenek. Ettől persze a megyei vezetés is pontosan tudta, hogy egy fiatal nem politikai mozgalomra vágyik, amikor belép a KISZ-be, hanem olyan közösséget keres, amelyben barátokra lel, olyan programokra, amelyek szórátkoztatják. A direkt politizálás kora lejárt akkor. Ilyen ellentmondások között vergődött a KISZ apparátusa, különösen a városi szervezeteknél, hiszen ők még közvetlenebb kapcsolatban álltak a tagsággal.

● **De a KISZ nem volt nyugdíjas állás. Egyszer csak váltani kellett. S 1985-től Ön már a pártapparátus osztályvezetője. Ennyire megához láncolta a politikai munka? Nem gondolt arra, hogy az élet más területein próbálja ki magát?**

Lakások

Beszélgetésünk közben egyszercsak előbújt egy emlék.

– Amikor a hetvenes évek közepén egy KISZ-delegációt vezettem Kijevbe, a vendéglátóink elvittek egy csodaszép épületbe is a Dnyeper partján. Amikor elményeimről meséltem szüleimnek, apám megjegyezte: ismerem, fiam, azt a házat, én is építettem hadifogolyként a háború után. Aztán jött a rendszerváltozás, és apám két évi hadifogsága „el lenértékeként” anyám kapott annyi kárpótlást, hogy meg tudta vásárolni azt a lakást, amiben lakott. A megyei KISZ-bizottság egykori első titkárának anyja úgy lett tulajdonos, hogy...

S a mondatot Bódi úr nem is fejezte be...

– Nem. Mert akkoriban az én életem is, mint annyian más, apparátusban dolgozóé, kényszerpályán mozgott. A világ legtermészetesebb dolog volt, hogy egy kiszes a pártban folytassa tovább. S elárulom, voltam annyira naiv, hogy azt higgyem, a pártmunka is javítható.

● **Nagy csalódás érte aztán?**

– Így is mondhatom, életem legrosszabb korszaka volt. Rá kellett döbönnem, hogy arra az osztályra, amit vezettem, vagyis a megyei pártbizottság tanácsokkal, igazságszolgáltatással, fegyveres erővel foglalkozó osztályára, az évtizedem semmi szükség, így az én munkám is fölösleges. Ezek után 1989-ben már nem okozott nagy nehézséget visszatérni a szakmámba, és akkor lettem a Hermes RT. főosztályvezetője.

● **Majd jött a Szegedért Alapítvány és a ILS Nyelviskola. De azért ily gyorsan ne köszönjünk el a múlttól. Különösen, mert van itt egy sokakat igencsak irritáló kérdés. Jelesül: mennyire jelentett jó boltot a politikai pozíció? Mennyire lett gazdag ember például dr. Bódi György?**

– A pártapparátus fizetésének alapelve az volt, hogy mindig 30 százalékkal legyen alacsonyabb, mint a tanácsi apparátusé. Azt hiszem, ezzel e témában minden elmondtam. Ami pedig a vagyonomat, vagy a juttatásokat illeti: kétszer volt Trabantom, az apparátusól egy Skodával búcsúztam el, a lakószámot, amiben ma is lakom, OTP-tól vettem, s kétszer nyaralhattam a balatonaligai pártnyaralóban.

● **De azért azt tudja, hogy kollegái közül jó néhányan nem ilyen leltárt tudnának felállítani?**

– Amikor a sakközgazdasági vezető, egy ÁVÜ-s szakember így fogalmazott: Magyarországon az eredeti tökélfelhalmozás zajlik, s ez mindenhol a világban csalog, nagy felemelkedések és nagy lesüllyedések közepette történt. A privatizáció pedig a magyar központosított

állami vagyon lebontását jelentő, törvényes, vagy törvénytelen úton. Aki elég ügyes, az felkapaszkodhat, akinek meg nem fűlik a foga az elvadult módszerekhez, az lemarad ebben a versenyben. Nos, az utánam következő KISZ-vezetőgenerációban már akadtak olyanok, akik jó kapcsolataikat, szakmai felkészültségüket felhasználva a rendszerváltáskor meg tudták alapozni a jövőjüket. És ez bizony joggal irritálja az embereket.

● **De ez már egy új korszak kezdete. Önnel beszélgetve mégis az érdekelté jobban, milyennek ítéli meg az egykor létező szocializmust olyan valaki, aki vezető funkcionáriusa volt.**

– Számomra a legnagyobb tragédiát az jelentette, amikor arra döbönt rá az ember, hogy olyan rendszert szolgált teljes odaadással, amelyről történelmileg az derült ki, hogy tévedés volt, amelyről bebizonyosodott, hogy működésképtelen. Tudom, hogy olyan szociális eszmék, mint például az esélyegyenlőség, a törvény előtti egyenlőség vagy a társadalmi szolidaritás eszméje ma is tiszteletben tartott elv, de hogy mint bürokratikus államrend, a szocializmus megbukott, a mai szemmel már természetesnek tűnik. Számomra ugyanis nyilvánvalóvá vált, hogy a legfőbb cselekvési mozgatórugót, az egyéni emberi érdeket próbálta kiiktatni. Ezzel végül is erősítette az emberekben azt az érzést, hogy saját cselekedeteikért nem önmaguk a felelősök, hanem a társadalom. Ezzel együtt az a társadalmi formáció nem engedett kiugrási lehetőséget a kiemelkedő tehetségeknél sem.

● **És milyennek látja a kapitalizmust a sakközgazdász szemével?**

– Mi most a kezdeti időszakot éljük át. Örülök, hogy egyes emberek anyagilag gyarapodnak, ugyanakkor rettenetesen bánt, hogy nagy tömegek elnyomorodnak. Hozzáteszem, Magyarországon igazából nem volt rendszerváltás, csak politikai értelemben. A mai helyzetet furcsaság, hogy a legnagyobb rendszerváltó egyéniség a reformkommunista Bokros Lajos volt, aki a központi elosztórendszerek csődjére világitott rá, s az, hogy egy szocialista többségű parlament és kormány kényszerül a legkeményebb kapitalista viszonyok bevezetésére.

● **És ebben a formációban elképzelhető, hogy dr. Bódi György újra politikai funkcióit vállal?**

– Nem gondoltam erre, de többen kérdezték már. Mindig nemmel válaszoltam. Egyrészt azért, mert örülök annak, hogy mind magamnak, mind másoknak be tudtam bizonyítani, hogy sikeresen elsajátítottam egy egészen más szakmát, hogy ma szakterületemen országosan elismert szakembernek számítok, és közöm lehet az ország egyik legjobb működő alapítványához. Másrészt úgy érzem, hogy bár az elmúlt rendszerben azok közé tartoztam, akik semmilyen bevetési képességem nem voltak el, de nem érzem magam kellően hitelesnek. Minden olyan embernek, aki akkor vezető pozícióban volt, felelősége van abban, hogy az ország ilyen állapotba jutott. Ezért azt mondom, mások talán hitelesebben tudják a politikát csinálni, mint én.